

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/119/2020
Identifikačné číslo spisu: 1114221294
Dátum vydania rozhodnutia: 13.07.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1114221294.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: F. M. O., bývajúcí v A., I. T. XX, zastúpeného JUDr. Slavomírou Huszthyovou, advokátkou v Košiciach, Za amfiteátrom 10, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, Bratislava, o zaplatenie 9.750,50 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25 C 136/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 188/2017 z 26. marca 2019, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Co 188/2017 z 26. marca 2019 a vec mu vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. januára 2017, č.k. 25 C 136/2014-138 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 9.750,50 Eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 9.750,50 Eur od 10. januára 2014 do zaplatenia a to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnej výške. Súd prvej inštancie v zmysle § 2, § 3 ods. 1, ods. 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 15 ods. 1, § 17 ods. 2, § 25 ods. 1, § 25 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobcovi priznal ním uplatnený nárok vo výške 9.750,50 Eur, ako rozdiel vo výškach služobných príjmov pred a po nezákonnom jeho predložení za obdobie od 1. augusta 2011 do 15. apríla 2013. O úroku z omeškania rozhodol podľa Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z. a žalobcovi priznal úrok z omeškania 5,25 % ročne od 1. októbra 2014, teda odo dňa nasledujúceho po vyhodnotení odpovede Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody.

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudkom sp. zn. 3 Co 188/2017 z 26. marca 2019, zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol. Žalovanej priznal proti žalobcovi plný nárok na náhradu trov konania. Uviedol, že v konaní nebol preukázaný základný predpoklad vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím štátu, nakoľko rozhodovanie vo veciach služobného pomeru policajta nie je výkonom

verejnej moci orgánu verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z.z., čo v plnej miere vylučuje možnosť jeho aplikácie (§ 1 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z.). Na uvedenom základe preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil a žalobu zamietol, vychádzajúc v celom rozsahu zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorým je viazaný (§ 383 CSP), a ktorý po právnej stránke posúdil inak, preto nemusel opakovať, prípadne doplniť dokazovanie.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu (ďalej aj „krajského súdu“) žalobca podal dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP a namietal prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Zároveň namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v otázke posúdenia právneho vzťahu medzi policajtom a služobným úradom. Žiadal, aby dovolací súd po preskúmaní rozhodnutia napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v zmeňujúcom výroku prvostupňový rozsudok zmenil a potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a výrok o trovách konania zmenil a zaviazal žalovanú na náhradu trov odvolacieho konania a na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu, eventuálne, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolanie považuje za nedôvodné a navrhla dovolanie odmietnuť, resp. zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. S poukazom na vyššie uvedenú námietku dovolateľa podľa § 420 písm. f/ CSP nebolo možné vyhodnotiť ako dôvodnú, pretože odvolací súd splnil všetky podmienky v zmysle ustanovenia § 382 CSP, teda vyzval strany, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. s tým, že nebolo nutné, aby strany vyzýval na vyjadrenie sa vo vzťahu k aplikácii zákona č. 575/2001 Z. z., keďže daný zákon sa netýka otázky náhrady škody, ktorej vyriešenie bolo meritom sporu.

13. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená (preto ani nedošlo k ustáleniu jeho rozhodovacej praxe). Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od predošlej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci prípustnej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla ustáliť rozhodovacia prax odvolacieho súdu.

14. Žalobca vo svojom dovolaní uviedol, že nesprávne právne posúdenie spočíva v tom, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní neaplikoval správnu právnu normu (ustanovenie § 2 zákona č. 514/2003 Z. z., hoci túto v odôvodnení rozsudku formálne cituje, ustanovenia článku 2, článku 18 ods. 2 písm. d/, článku 46 ods. 2 a 3 a článku 142 Ústavy Slovenskej republiky, ustanovenie § 244 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom ku dňu vydania rozsudku v správnom súdnictve o zrušení personálneho rozkazu ministra a rozhodnutia ministerstva o rozklade, t. j. ku dňu 29. januára 2013, ustanovenie § 1 ods. 1, ustanovenie § 2 ods. 2 a 4, ustanovenie § 35 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. účinného ku dňu 25. júla 2011, ustanovenie § 2 a § 4 ods. 3 zákona č. 171/1993 Z. z.) a správne určenú právnu normu nesprávne vyložil (ustanovenie § 2 ods. 1, ustanovenie § 3 zákona č. 73/1998 Z. z. zákona č. 575/2001 Z. z.) a na daný skutkový stav nesprávne aplikoval (ustanovenie § 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z.).

15. V rámci posudzovaného vzťahu nerozhodoval nadriadený o jeho žiadosti vyplývajúcej zo služobného pomeru (napr. o cestovných náhradách, o čerpaní dovolenky, o uvoľnení zo služobného pomeru a pod.). Postupom podľa v tom čase účinného ustanovenia § 35 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. konal minister vnútra priamo zo zákona v rámci výkonu jeho verejnej moci s odvolaním sa na jeho právomoc vyplývajúcu z citovaného ustanovenia. Svoje rozhodnutie (personálny rozkaz) č. 307 zo dňa 25. júla 2011, navyše odôvodnil dôležitým záujmom služby, nie konkrétnymi dôvodmi preloženia týkajúcimi sa jeho osoby, ako policajta alebo zastávanej funkcie. Už samotný pojem personálny rozkaz v sebe

obsahuje výrazný prvok štátnej moci. Personálny rozkaz ministra a rozhodnutie ministerstva vnútra o rozklade sa v úvodnej časti odvolávajú na zákonné ustanovenie vymedzujúce rozsah a spôsob ich konania (v súlade s princípom legality štátnej moci) a to ustanovenie § 35 ods. 2 a ustanovenie § 244 zákona č. 73/1998 Z. z. a boli opatrené úradnou pečiatkou so štátnym znakom v priemere 36 mm s označením Ministerstva vnútra SR ako štátneho orgánu, nie „služobnou pečiatkou“ ministerstva. Personálny rozkaz ministra vnútra o jeho prevedení (ako i následné rozhodnutie o jeho rozklade) predstavuje autoritatívne rozhodnutie, ktoré vydal ako orgán s mocenskou autoritou v oblasti verejnej správy.

16. Správnosť dovolacieho záveru podporuje aj skutočnosť, že tieto rozhodnutia preskúmaval súd v rámci správneho súdnictva. Pokiaľ v jeho konkrétnom prípade Krajský súd Bratislava konal a rozhodol o zrušení rozhodnutí ministra a ministerstva vnútra rozsudkom zo dňa 29. januára 2013 sp. zn. 3S/256/2011 z dôvodov tam uvedených, je nesporné, že títo boli pri svojom rozhodovaní nositeľmi verejnej moci.

17. V predmetnom spore sa žalobca domáhal náhrady škody od štátu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci; k vzniku škody (ušlá mzda) podľa žalobcu došlo v dôsledku personálneho rozkazu ministra vnútra SR, ktorým bol žalobca odvolaný z funkcie a následne vydaným potvrdzujúcim rozhodnutím Ministerstva vnútra SR, ktoré boli zrušené rozsudkom Krajského súdu v Bratislave. Súd prvej inštancie žalobe vyhovel a žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi požadovanú sumu spolu s príslušenstvom. Ustálil, že v danom prípade sa jedná o spor súkromnoprávnej povahy, preto patrí právomoc rozhodovať o nároku žalobcu súdom v civilnom sporovom konaní. Ďalej konštatoval, že rozhodnutie ministra ako aj rozhodnutie Ministerstva vnútra SR, od ktorých žalobca odvíja svoje nároky, boli vydané v rámci výkonu verejnej moci vo vzťahu ku žalobcovi, a preto za škodu zodpovedá štát v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. Mal preukázané kumulatívne splnenie všetkých predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. - existencia nezákonného rozhodnutia, vznik škody, príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody.

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol dôvodiac, že v konaní nebol preukázaný základný predpoklad vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím štátu, nakoľko rozhodovanie vo veciach služobného pomeru policajta podľa zákona č. 73/1998 Z. z. nie je výkonom verejnej moci orgánom verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Podľa názoru odvolacieho súdu vo veciach týkajúcich sa služobného pomeru policajtov, v ktorých nadriadený rozhoduje o právach a povinnostiach policajta personálnym rozkazom, ide o vzťah služobnej, nie vrchnostenskej (štátnomocenskej) nadriadenosti a podriadenosti. Dodal, že uplatneniu zákona č. 514/2003 Z. z. bráni aj kódexový charakter zákona č. 73/1998 Z. z., ktorý obsahuje komplexnú právnu úpravu vzťahov týkajúcich sa služobného pomeru policajtov, preto akékoľvek nároky vyplývajúce zo služobného pomeru policajtov sú podriadené zákonu č. 73/1998 Z. z.

18. Dovolací súd považuje za dôvodnú námietku nesprávneho právneho posúdenia v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nakoľko rozhodnutia ministra vnútra a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, od ktorých odvodzuje žalobca svoj nárok na náhradu škody, boli vydané orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci, preto je v predmetnom prípade daná zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd poukazuje na to, že odvolací súd nesprávne právne posúdil vec, keď dospel k záveru, že v danej veci minister vnútra, resp. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky nevystupovalo v pozícii vykonávateľa zvrchovanej štátnej moci v oblasti štátnej správy, ale konalo v pozícii služobného úradu. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje v podrobnostiach na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý opierajúc sa o dostatočné skutkové zistenie tieto správne vyhodnotil a vyvodil z nich správne adekvátne závery. V tomto smere bude preto úlohou odvolacieho súdu, aby v zmysle vyššie uvedeného posúdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vo veci rozhodol, keďže jeho rozhodnutie po právnej stránke bolo nesprávne posúdené, preto dovolací súd jeho rozhodnutie zrušil.

19. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací

súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.